

2027 Баҳром Фирӯз

Ҳақиқати табиғат

Нависандаи махбуби тоҷик Баҳром Фирӯз
кӯдакониро беҳад дӯст медошт. Худ ӯни кӯдак
дили софу бекина дошт. Беҳтарини ҳикоя, қисса
ва повести худро баён шумо эҳод кардааст. На-
висанда бармаҳал аз дунё рафта бошад ҳам,
сухани ҷаззобу сарри қалам, маърифату доғиши
ӯ бо шумост.

Мисли Баҳром Фирӯз ҳаётро, инсонро дӯст
доғед, эҳтиёт кунед.

Ҳамсари нависанда
САИДАНИССО

Баҳром Фирӯз

Хақиқати талх

Государственная
респуб. б.-бл. Тяд. ССР
им. А. Фирдоуси

2008 8/15
Тоҷик

ТҒД «ИСТИҚБОЛ»
2008

з саргузашти рӯзҳои бачагиам бисёр воқеахоро хикоя кардаам, аммо ин ҳодисаро ҳаргиз ба ёд овардан наме-хоҳам. Вале чӣ кор кунам, ки он мудом дар нӯги забонам, шабу рӯз дар сарам чӯлидагеш, чӯлидагӣ. Аз афти кор, то онро нагӯям, маро аз ин шиканча халосӣ нест. Агар гуфтани он осон мебуд, кайҳо онро мегуфтаам, лекин... Ҳар як кори чигил ана ҳамин хел «лекин» дорад. «Лекин»-и ин воқеа як сири намегуфтагӣ. Ҳар сире, ки онро ба кас гуф-тед, сир нест. Хуллас, имрӯз ман ин сирро гуфта, аз бори га-роне, ки қариб чоряк аср ба дӯши дили бечораам бардошта гаш-там, халос мешавам. Хато ва гуноҳ, ҳаргиз вичдони одамиро осуда намегузорад: гӯй, барои чӣ руст мекуни гуфта, дилро харошидагеш, харо-шидагӣ. Ман аз гуфтани ҳақиқат, ҳарчанд ки бисёр талх аст, наметарсам ва шарм ҳам намекунам. Одати ман ҳамин аст: ҳама гапро бояд гӯям. Агар баъзе чизхоро нагӯям, он ҳам бесабаб не: ё ҳамон воқеа ба гуфтан намеарзад, яъне, ҳақиқати ба мардум нодаркор аст ва ё чунон ки Шайх Саъдӣ овардааст, ростӣ фитнаангез ва зарарноке, ки аз гуфтан ногуфтани он ав-ло. Қисса кӯтоҳ он саргузашти нохушамро мегӯям. Ба ҳар ҳол, он ба ман сабақи зиндагӣ гашта буд.

Аввал бояд гӯям, ки дадаам он солҳо ҳозира барин пири хушҳолу чак-чакӣ набуданд. Ман агар дадаам гӯям, шумо як марди хода барин дарозу лоғар, чашмонаш дар косахона шиштагӣ, коркун, камгап ва хеле чиддию вазнин, ҳатто аз ҳад зиёд чиддиро пеши назар оред. Инро ба ман бачаҳо ҳам мегуфтанд. Онҳо ҳаминро ҳам таъна мекарданд: «Дадаат одами бад-чаҳл барин» мегуфтанд. Аммо ман нағз медонам, ки дадаам ҳеч гаҳ бад-чаҳл набуданд, фақат кам механдиданд, ҳатто ки қариб намехандиданд. Сабаби кам хандиданашонро худам ҳам намедонам. Балки солҳои баъди чанг талабот аз мардумон ҳамин хел буд, кӣ медонад? Барои намозу рӯза, барои хатна кардани бачаашон баъзеҳоро чазо медодаанд-ку! Тағоии очаамро барои он ҳабс карда будаанд, ки дар хонаашон китоби кӯхнаро нигоҳ медоштаанд.

Он солҳо дадаам бегоҳӣ аз кори сахро димоғашон гирифтагӣ, ҳастаю шалпар меомаданд. Қавоқашонро накушода болои кундаи хезумкафонӣ амонат менишастанду як бор уф кашида мондагиашонро мебароварданд. То дӯғоб оварда додани очаам бо мо саволу ҷавоб карда, як-ду супориш медоданд. Баъди дӯғобро дам кашидан, каландашонро гирифта ба зами-ни рӯидаричаамон мерафтанд. Дар он чо то шом кор мекарданд. Очаам мегуфтанд, ки ҳамин як парча замини рӯидарича хонаводаи моро ба по-рост медорад. Албатта, ман он солҳо маънии ин гапро дуруст намефахми-дам.

Аслан, чандон хурд ҳам не, дувоздаҳсола будам. Ҳанӯз дуруст каланд зада натавонам ҳам, дигар корхоро нағз ўҳда мекардам: киштро об додан, ба молҳо алаф овардан, хошок даравидан, аз кӯҳ хезум овардан. Ҳатто ду-се бор додарам қати ба осиеб чуворӣ бурда, орд карда омадам. Додарам – Салим он солҳо дар синфи сеюм мехонд. Ман аълохон гуфта баъзан аз худ мерафт. Ҳар чизе биёранд, вай нағзашро мегирифт. Качу килеб сурат

мекашиду рассом мешавам, мегуфт. Доим дар кисааш ангишт ё бӯр, тах-тасангҳои сари роҳро кажу маж хат кашида, пур мекард. Ҳатто сурати Алопарро дар санг оҳан қати канд, он сурат дигар намеравад. Баъди Алопарро аз даст доданамон Салим ҳар бор ҳамин суратро нишон дода, ба чароҳати дили ман намак мепошид.

Худи Салим бачаи бад не, аммо гоҳ-гоҳ зуъмию якравӣ дорад. Азбаски ӯ харобу лоғару рангпаридида аст, очоам баъзан аз ман рустӣ ба вай саршир медиҳад. Гурбаи шум барин чанд бор аз хонаи дарун саршир хӯрда, лабонашро лесидида баромаданашро дидам. Бо вучуди ин, думчаи муруд барин гардани бориқаш, каллаи ошқаду барин калонашро базӯр дошта истодааст. Амакам мегӯянд, ки биниашро кашӣ, чонош мебарояд. Қувваташ нест: пуф кунед, меғалтад.

Рӯзе ману Салим ба кӯҳ барои хезум рафтем. Аз хонаи мо кӯҳ дур не, агар пиёда, бебор равед, яксоата роҳ аст. Сагчаамон Алопар ҳам афтону хезон аз қафоямон рафт. Сагча ханӯз хурд буд – думоҳа ё семоҳа. Вақти

таваллуди онро намедонем, чунки мо онро аз лойхандаки қафои идораи колхоз ёфтем. Чунон ба лой чӯлидагӣ буд, ки чӣ махлуқ будани онро доништа намешуд. Ҳамсоҷамон Гулсумхола онро «бачаи шағол барин» гуфтанду очаам ҳам ба фикри он кас шарик гаштанд:

–Аз кадом гур ёфтӣ, гӯрков? Охир ин шағол...

–Ман не, Салим ёфт, сонӣ ман даромада гирифтаам, – аз эҳтиёт ба ин гуноҳ шарик будани додарамро гӯшзад кардам. Кӣ медонад, кор оқибат чӣ ранг мегирад? Баногоҳ ягон гап хезад, гунохро таксим кардан хуб аст. Аълохонӣ ва нимҷоний Салимро дар назар дошта, ҷазоро сабуктар мекунанд ва ё тамоман мебахшанд.

–Агар ин бачаи шағол бошад, шаб очааш кофта мебиёду якта ҳам мурғ наместонад, – тарсонданд очаам. Баъд ба ҷонвари дир-дир ларзида истодагӣ раҳмашон омад магар, ки гуфтанд: –Ба пеши бобот бар, ку бинанд, чӣ махлуқ аст. Холаи Гулсум бачаи шағол гуфтанд, гӯй.

Ман он ҷонварро бардошта, ба тарафи ҳавлии бобоям давидам. Салим аз қафоям метохт. Ҳавлии бобоям дур не, дар он дасти сой, пеши замини рӯидаричаамон.

Бобоям дар офтобрӯ чӯли харашонро дӯхта менишастанд. Он кас ҷонвари ёфтагиамонро пасу пеш гардонда диданду гуфтанд:

–Кучукбача-ку.

–Ура, кучукбача! –Ман онро гирифта сӯи ҳавлиамон тохтам.

Салим бо фиғону ҳаёху аз қафо омад, ки сагча азони вай аст, чунки онро вай ёфт. Мо аз ин хусус зуд ба сари муросо омадем: сагча аз ҳардуюмон. Медонистем, ки аздусар онро ду хис карда намешавад ва ягонтамон аз он даст намекашем. Қое, ки ба ғайр аз муросо дигар чора нест, талош бефоида буданахро мо нағз медонистем.

Сагбачаро дарҳол шуста пок-покиза кардем. Ало будаст, Алопар ном додем. Қонвар аз гушнагӣ қариб ба мурдан расидаст. Мо аз лойдон гирифта ҷои он, ки хӯрокаш диҳем, ба муқаррар кардани зоту зурриёти он машғул будем. Бечора чунон ба ширу нон дарафтод, ки...

Баъд барои Алопар дар ҳавлӣ аз сангу лой хонача сохта, ба тагаш пахоли мулоим андохтему аз болои пахол як порча пӯстаккӯҳна партофтем.

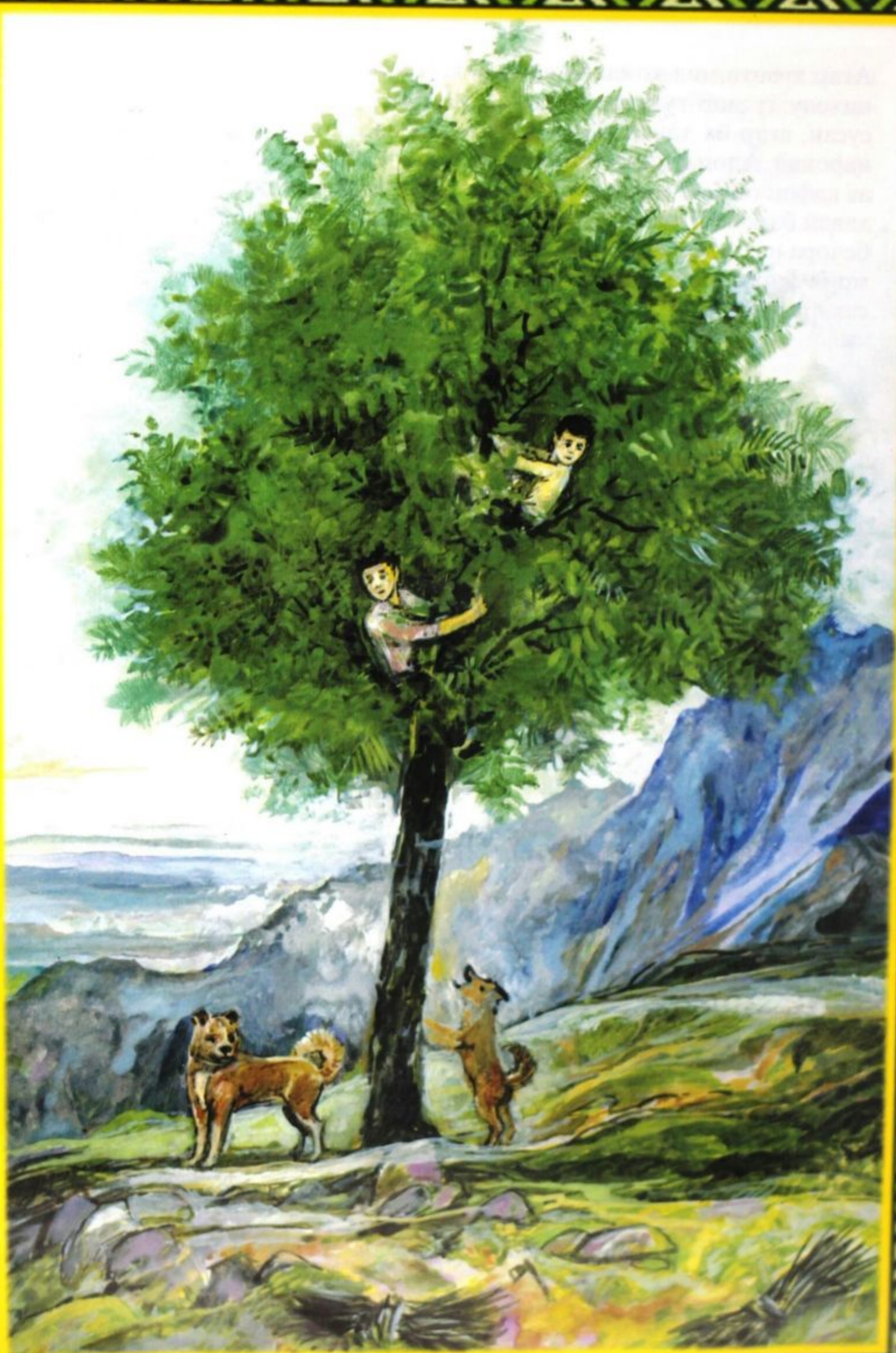
Ману Салим ба кучо равем, чӣ кор кунем, Алопар ҳамроҳ буд. Аф-тону хезон мерафт, агар бишинем, мешишт, тозем, метоxt, баъзан аз ягон чиз хурсанд, баъзан аз рӯбарушавӣ бо ягон ҳайвон дар тарсу харос. Ҳамроҳи мо Алопар ҳам кам-кам калон мешуд.

Як моҳ нагузашта вай одамони атрофамонро аз бегонагон фарқ мекард. Агар аз ҳамсояхо касе ё хешу табори наздик ба ҳавлӣ дароянд, як-ду бор аккос зада, моро хабардор мекарду бас. Не, агар ягон одами бегона ё ба вай ношинос дарояд, то аз хона баромада «хап шав» нагӯем, ором намешуд. Алопар ҳатто молҳои моро аз моли бегона фарқ мекард. Ҳар бегоҳӣ чун рама омад, модагов ва чор бузи мо чудо шуда ба ҳавлӣ медаромаду моли сиёҳ ба сари мехаш, моли реза ба кӯтанча мерафт.

Агар ягонта мол қоидаро вайрон карда, ба тарафи дархона ва гӯшаи ниҳолу гулзор гузаштанӣ шавад, Алопар валвала сар мекард. Махсусан, агар ба ҳавлӣ моли бегонае дарояд, то онро аз дарвоза берун наронад, Алопар ором намегашт. Аккосзанон, баъзан тарсону ҳаросон аз қафои он мол метохт, таҳдид мекард, зорӣ менамуд, то ки зудтар аз ҳавлӣ барояд. Шаби аввали як сар гӯсфанди ҳисорӣ хариданамон сағи бечора шаби дароз хоб накард, хавотир буд. Гумонаш, ин моли бегона моро фиреб дода ба ҳавлӣ даромадасту қасде дорад, нимешаб ё вақти саҳар, хангоми хоби гафлати мо ягон нобакорие карданист.

Алопар ба очаам бағоят маъкул афтода буд. Хусусан, баъди як воқеа ғамхории он кас ба сағча афзуд, чонвараки дастнигарро назарашон гирифт ва ҳароина ҷонибдорӣ мекарданд. Воқеа ин тавр рух зад: он солҳо дар деҳаи мо на электр буду на яхдон. Мо ҳатто номи яхдонро нашунида будем. Не, хато кардам, бибиам ҳикоя карда буданд, ки пеш аз инқилоб ва колхозӣ дар деҳа баъзе давлатмандон ва ҳалвопазон таҳхонаи чуқури зеризаминӣ кофта, зимистон дар он барфро гун мекардаанду аз болояш хок мепошидаанд. Он барф дар тобистон кам-кам об шавад ҳам, адо намегаштаст. Таҳхонаи барфдор вазифаи яхдонро адо мекардаст. Ба ғайр аз ин, дар саратон аз барфи он яхобу яхмос, ҳалвою нишаста месохтаанд... Сари суханам чӣ буд?.. Ҳа, дар деҳаи мо он солҳо на яхдон буду на электр. Дӯкони гӯштфурӯшӣ ҳам набуд. Одати мардуми мо чунин аст: ҳар хонавода ягон буз ё гӯсфандашро кушта, гӯшти онро хушк карда мегираду муддатҳо воситаи дегҷӯшӣ месозад. Очаам барои дам наоварда хушк шудани гӯшт онро намак зада, шабҳо шаддавор ба чӯб мегузaronданду дар шамолгаҳ меовехтанд... Шабе аз шамоли саҳт як лаҳти калони гӯшт канда гашта ба замин афтодаст. Алопар то саҳар дар сари он пораи гӯшти ба замин афтодагӣ посбонӣ карда, гурбаҳоро раҳ надодаст. Саҳар очаам аз хоб хезанд, Алопар дар назди гӯшти афтодагӣ фукаш ба рӯи ду пояш, аз гӯшт чашм наканда менишастаст. Очаамро дида, ба назди он кас тохтаст, баъд гишингос зада боз ба сари гӯшт рафта воқеаро фаҳмондаст. Аз таҷрибаи солҳои дароз мо медонистем, ки агар Алопар набошад, аз гӯшти ба замин афтодагӣ ному нишон намемонд. Ҳатто баъзе гурбаҳои ганда чаҳида гӯштро аз тор гирифта мебурданд.

Алопар сағи боақл буд, аммо ман беақлӣ карда онро аз даст додам. Аслан, аз даст доданам беақлӣ не, баръакс, пионер бояд ки айнан ҳамин хел амал кунад, мегӯянд муаллимон. Хайр, ростӣ гап, андаке аз ман ҳам гузашт... Барои ин то ҳол вичдонам маро гоҳу бегоҳ дар шиканча гирифта, азоб медиҳад. Ман дигар сағ напарвардам. Сағу сағбача гӯянд, Алопар ба ёдам мерасаду дар як дам вучудам таб мебарорад.

Ҳамон рӯз ману Салим арғамчину табарча гирифтему ба кӯҳ ҳезумкунӣ рафтем. Алопар ҳам ҳамроҳ буд. Мо ду пуштора ҳезуми хушкро баста, акнун ба роҳ медаромадем, ки аз пушти ёлаи кӯҳ рамаи колхоз баромаду ду сағи хирс барин барзангӣ аккосзанон ба сӯй мо тохтанд. Аз тарс саросема ҳар ду ҳам ба як дарахти арча баромадаем. Бечора Алопар дар беҳи дарахт тарсону ларзон, бечуръатона ак-ак карда, он ду балоро пешвоз гирифт. Мо бо доду фарёд ҷӯпонро ба ёрӣ ҷег задем.

Сағҳои рама бо фукҳои ғафсу ваҳмангези худ Алопарро бӯй-бӯй карда диданду аз афти кор, боварӣ пайдо карданд, ки ин чонвараки аз авлоди гург ё шағол не, бо он шӯхию бозӣ оғоз намуданд. Аз ҳаракатҳои маълум буд, ки Алопари шӯр чандон рағбати бозӣ надошт ва аз ҳазлу шӯхиҳои онҳо метарсид, илоче ёфта канортар гурехтан мехост, аммо он ду хирси барзангӣ ду-се ҳаллос зада, сари роҳи вайро мегирифтанд.

Хайрият, чӯпон расида омаду сағхоро аз сари мо дур андохт. Ману Салим аз дарахт фуромадем.

–Ягон дуогӯятон аз таҳи дил дуо мекардаст... Ба шарофати дуо... ин арча будаст, – изхори мамнунӣ кард чӯпони якдаста.

Бинии ин марди навчаи сурхрӯ айнан ба мисли минқори уқоб хамидагӣ буд.

–Набошад, искотҳо нагазанд ҳам, сахт метарсонданд.

–Барои чӣ нагазанд, мегазанд, – гуфт Салим, ки ашки чашмаш ханӯз хушк нашуда буд. Ман акнун пай бурдам, ки хангоми ҳамлаи сагон вай фарёд зада гирифта будаст – Бачара намегазад. Агар худат кордор шавӣ, гапи дигар ё ба мол расӣ... – чашми чӯпон ба Алопар афтоду онро баҳ-баҳ гуфта доштани шуд, аммо сағбача нияти ўро пай бурду дур гурехт.

–Чег зан, сагата як бинам, – хошиш кард вай. Баъд гуфт: –Зотӣ барин.

Ман Алопарро доштам. Вай дандонҳояшро гиз карда, таҳдидкорона ар-ар мекарду чӯпонро наздик омадан наемонд. Аммо даҳмарда ба вай эътиное накарда чанг заду аз ёли Алопар бардошт. Сагча гишингос заду бо газаб ба чӯпон дарафтод ва аз чанги ў раҳой ёфта онсӯтар гурехт. Баъд химоятчӯёна ба назди Салим рафту кинахоҳона ба тарафи чӯпон ак-ак задан гирифт.

–Сағбачаро ба мо те, пеши сағҳои мо калон шавад, – гуфт чӯпон ба ман хитобан бо як оҳанги омирона.

–Худамон ҳам калон мекунем, – гуфтам ман бепарво ва ба содадилии чӯпон дар дилам хандидам.

–Ҳайф мекунӣ. Сағ-саги рама. Миёни мардум вайрон мешавад. Ма, – ў як панҷохсӯмаи сабзро аз кисабағалаш бароварда ба ман дароз кард.

–Не-е, даркор не, – гуфтам ман хичолат кашида. Ба ман чунин намуд, ки панҷохсӯмаро дида, чашмам сиёҳӣ зад. Ташвишомез ба рӯи Салим нигаристам. Вай гаранг барин ба даҳони боз ба чӯпон менигарист.

–Гир. Ту боз дигараша меёбӣ. Дар қишлоқ чӣ пур, сағбача пур. Ина ба рамаи колхоз те. Ту пионер-ку!.. Шарм намедорӣ?

–Не, ман ба шумо дигараша оварда медиҳам, –бе қатъият сухан гуфт-танамро худам ҳам ҳис кардам. Ба панҷохсӯма дилам кашол буд, ҳатто метарсидам, ки чӯпон мабодо аз нияташ гашта, онро ба кисааш андозад.

–Ана, ма, гир... Инаш барои додариат, – чӯпон ин дафъа аз чайбаш як сисӯмии сурхи шаракқосиро бароварда ҳамроҳи он панҷохсӯмӣ ба кисаи ман андохт. Дигар эътироз баён накардам. – Бихез, ту дор, ман баста мегирам. Пионер бояд ки ғамхори моли давлат бошад...

Ман Алопарро доштам. Чӯпон чолокона бо чилбур онро басту ба фукаш ҳалқа гузаронд. Сипас, ба тапар-тапару гишинг-гишинги сағбача эътиборе надода бардошта бурд.

Сагча чунон вовайло бардошт, чӯпон чингос зада аз мо мадад ме-хост, ки ман тоб оварда натавониста, рӯямро гардондаму хостам гӯшам-ро ба карӣ занам, аммо муяссар намегашт. Зории Алопар аз дуродур ҳам ба гӯшам мерасид.

Фарёди имдодхоҳонаи он, аз миён солҳо гузашта бошад ҳам, то ҳол дар гӯши ман садо медиҳад ва диламро мефишорад.

Ман он рӯз аз ин муомила хурсанд будам. Ҳазл не, ҳаштод сӯм-а! Албатта, пули он солҳо беқурб буд, аммо дадаам рӯзҳои ид ҳам идипули гуён ба мо ин хел пули калон надодаанд.

Ба роҳ афтодему дарҳол бо Салим пулро тақсим кардем. Ба вай – сисӯмии сурх, ба ман – панҷохсӯмии сабз, рангаш қурбоққайи нақшин барин. Мо ба ин пулҳо чиҳо хариданамонро ҳам маслиҳат кардем.

–Аттор ояд, ман чангаки мохидорӣ меҳарам. Боз аз шофирҳо якта гупсари резинӣ меҳарам. Сонӣ, дам мекунаму ба оби сой партофта, ба болояш савор то худӣ ҳавзи Ҷонварсӯз меравам, – гуфтам ман.

–Не, ман ба ин пул калами ранга меҳарам. Сонӣ, чунон суратҳое кашам, ки даҳоната кушода монӣ! – нияташро изҳор кард Салим.

Вай сисӯмии сурх дар даст, гоҳ онро аз чашмаш дур, гоҳе наздик оварда менигарист, баъд ба монанди байрақ ба сараш баланд мебардошт.

–Ман савори гупсари резинӣ ба осие ҳам меравам, ба хезум ҳам.

– Ҳой каллагаранг, чӣ хел аз поён ба боло меравӣ? Оби сой ба поён мебарату сонӣ аз обпар чунон гирифта мезанад, ки хари бобом барин парча-парча мешавӣ!..

Ба пули Алопар чиҳо хариданамонро раҳорах расо муҳокима кардем, аммо ин гуфтугузор ҳеҷ ба диламон намезад.

Ҳамин ки ба ҳавлӣ наздик расидем, диламонро як хавфи номаълум оҳиста-оҳиста туман барин зер кардан гирифт. Аз ваҷҳи Алопар як таърифи диламон торик буд.

– Алопара ба чӯпон доданата агар дадаам фаҳманд, тура мекушанд! Оқибат Салим худдорӣ карда натавонисту бугзи дилашро кушод.

– Барои чӣ? Мо барои рамаи колхоз додем! Чӯпон гуфт-ку агар дар рама калон шавад, саги ҳақиқӣ мешавад... Мумкин Алопарӣ мо ягон вақт рамаро аз ҳамлаи гургон халос кунаду сонӣ... сонӣ ном барорад. «Ин саг аз кучо?» – гуфта пурсанд, номи моро мегӯянд. Сонӣ Раис-бобо мумкин ба мо таърифнома диҳанд. Ба мактаб омада, дар пеши саф... Ин кори ҳазл не. Лекин ҳозир ин сира бояд ба касе нагӯем.

– Ту ба чӯпон гуфтӣ, ки сагча аз ҳардуямон?

– Ҳа... Худат дидӣ, ба ҳардуямон пул дод-ку!

– Хайр, агар ин хел бошад, барои чӣ пула ба кисаи ту андохт?

– Ҳамту, андохт-дия. Сонӣ, ҳар ду таксим мекунанд гуфта...

Аз он ки Алопар рамаи колхозро посбонӣ мекунад, Салим ҳам ба ваҷд омад. Вай чунон ба ин гап часпида гирифт, ки тайёр буд ҳозир рафта аз дадаам барои ин корамон шодиёна гирад.

– Лекин ҳушёр шав, мабодо аз даҳонат барояд... Дадаам ин гапхоро нағз намебинанд. Ҳозир дар ин хусус гап намезанем. Агар пурсанд, мегӯем, ки аз паси мо ба кӯҳ рафт, сонӣ чӯпон дошта гирифтӯ ина барои рама диҳед, гуфт, додем, мегӯем. Пул гирифтӯ нагӯй, чанг мекунанд. Агар надихед, шуморо аз пионерӣ мебароранд гуфт, мегӯем.

Салим розӣ шуд.

Аз ваҷҳи пул табъам ночноғ буд. Пушаймон будам, ки чаро пули чӯпонро гирифтам. Хоҳ-нохоҳ агар рӯзе дадаам фаҳманд, чанг мекунанд.

Дар ҳавлӣ аз наомадани Алопар аз ҳама пеш бибии пир хабардор гаштанд. Сонӣ очаам пурсиданд. Мо воқеаро, чунон ки маслиҳат карда будем, гуфтӯ. Очаам бо қаҳр даст афшонданду рафтанд. Ман ба рӯи бибиам нигариста, дараҷаи гуноҳамро фаҳмидан хостам, аммо фикри он касро ҳаргиз дониста намешавад: ягон очинги рӯяшон намечунбад.

Ман андаке хотирчамъ гаштам. Баъзан калонсолонро фаҳмида намешавад: барои арзан барин гуноҳатон заминӯ осмонро ба ҳам мезананду аз гуноҳи калон чашм мепӯшанд. Шояд, аҷаб не, дадаам аз ин кори мо хурсанд бошанд?... Ё мумкин қаҳрашон омадагистӯ лекин ба хотири Раис-бобо моро чанг накардагистанд? Раис-бобо агар фаҳманд, ки барои сагча моро чанг кардаанд, мегӯянд-дия: «Барои моли колхоз як кучукчаатро дарег дошти?! Одамон дар чанг чон дода, хун рехтанд...».

Аз байн як моҳ гузашт. Дили ман тамом таскин ёфт. Аммо ногоҳ Салим корро расво кард.

Ҳамон рӯз ман таъинот гирифтам ба осиеб як чувол чуворӣ бурда, орд карда биёрам. Ба Салим фармуданд, ки барои молҳо аз лаби сойҳо алаф даравида орад. Дадаам сахари супориш доданду ба кор рафтанд. Бобояму очаам чуволи чуворию ба хар бор карда доданд. Ман ба болои бор савора ба роҳ афтадам. Салим «ман ҳам ба осиеб меравам» гуфта хархаша кард. Очаам розӣ нашуданд. Салим гишингос зада аз паси хар равон гашт. Сонӣ аз думи ҳайвон сахт дошта кашида истоду нагузошт, ки хар раҳ гардад. «Сар те» гӯям, сар надод. Дар дастам химчай тар буд, дарозу борик, сахл ба сараш расондам ё не, вай аз алам мушт барин санга аз замин бардошту ба сари ман зад. Хун чашма барин

чорӣ шуд. Очаам тохта омада маро аз хар фуруварданду ба хона бурда хобонданд, ба чароҳат зуд намад сӯхта зер карданд.

Салим ба ким-кучое гурехта рафту бо ҳамин то ба шом гум шуд.

Дадаам аз кор омаданду воқеаро фаҳмида, пеш аз он ки ба сари полез раванд, ба боми зинхона баромада Салимро чеғ заданд:

–Салим!.. Хой Салим!.. Салим!..

Дар ин хел мавридҳо овози дадаам монанди раъд гулдуррос мезад ва аз тарафи сой акси садо медод. Фурсате нагузашта Салим пайдо шуд.

–Ҳозир чазоята мебинӣ! – гуфтам ҳамчун мазлуми адолатхоҳ бо андаке овози озурда. Вай аз замин чашм набардошта омаду дар рӯ ба рӯи дадаам гунаҳкорона истод. Дадаам хомӯш ба сар то пой вай нигариста, барои бетамизиаш ҷавоб талаб доштанд. Аммо Салим гардани дарозаша ба дарун кашида хомӯш буд. Ҷазои ҳасадхӯр ва нобинам ана ҳамин гуён, дар дил шодӣ кардам.

–Ҳа, гап зан! – дадаам суханашонро аз зихи дандон бароварда, бо газаб ба тарафи вай як қадам монданд.

Дадаам моро назананд ҳам, чунин ваҷоҳаташон басанда буд, ки дигар он номаъкулиро такрор накунем.

–Вай... вай Алопара...а-а, ба чӯпон фуруҳт, пулаша гирифта... – ногаҳон канда-канда эълон кард Салим.

Нафаси ман ба дарун заду на ба рӯи дадаам нигаристам, на ба тарафи Салими хоин.

–А-а? – дубора пурсиданд дадаам.

–Чӯпон аввал панҷох сӯм дод... сонӣ... сонӣ боз... сӣ сӯм... Салим суханашро ба поён нарасонда «ҳаққашро» бигирифт. Аз падар як торсакии обдор хӯрданаширо ба гумонам худаш ҳам нафаҳмида монд.

–Нокас!.. Дар зоти мо иғвогар набуд, ту аз кучо ин «хунарро» ёд гирифтӣ?!

Салим бо фиғон аз ҳавлӣ берун рафт.

–Чӯпон... чӯпон... гуфт, ки... ту чи хел пионерӣ... ин сагча а-а... барои рамаи колхоз...

Ман худро сафед кардан хостам, вале падар гӯш кардан нахостанд.

–Ночинс!.. Гум шав, афтата набинам!.. Агар дӯстатро фуруҳта бошӣ, ягон рӯз модаратро ҳам мефурушӣ!..

Падар ба рӯи ман чунон бо қаҳру нафрат нигаристанд, ки агар ин лаҳза замини зери поям қафад, рост худро ба роғи он меандохтам. Ҳурмати нон, қасам ба қони ҷавонам, агар як не, даҳ торсаки зананд, аз ин хел нигаристанашон сад раҳ авлотар буд. Чунин нигоҳи падарро ман дигар ҳаргиз надидам. То ба ҳол, агар нигоҳи ҳамонрӯзинаи он касро ба хотир оварам, баданам вичиррос мезанад.

Баъд аз ин воқеа ман як ҳақиқати одиро дарк кардам: табоҳкориро бо нияти нек пардапӯш кардан кори беҳуда будаст. Аз ин мебарояд, онҳое, ки мулкери хароб карда, мо онро наҷот додем, мегӯянд, як рӯз не, як рӯз рӯсияҳӣ мекашанд.

Барои дастрасӣ ба китобҳои ҷолиби дигар ба навиштаҷоти сари саҳифаҳо пахш намоед ё ба саҳифаи зерини телеграм гузариш кунед:

t.me/kitobju

202875

202875
Китобхонаи миллии Тоҷикистон

Баҳром ФИРЎЗ
«Ҳақиқати талх»
(Ҳикоя)

Душанбе, ТҒД «Истиқбол», 2008с,
хитобони Саъдии Шерозӣ, 16.

Муассис ва муҳаррир: Латофати Кенча
Мусаввир: Абдусалом Абдуллоев
Ороиш: Римма Полухина
Веростор: Комрон Раҳмонзод
Мусахҳех: Ганчина Муллоҷонова

Ба чоп суғурда шуд 25.12.2007с. Имзо шуд 05.01.2008с.
Андозаи 60x84 ¹/₄, Чузъи чопию ҳисобӣ 3,5. Теъдод 5000.
Нарҳаш шартномавӣ.

Дар интишороти «Мега» (Туркиё) чоп шудааст

978-99947-53-13-0
9 789994 753130